СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 56. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 21-го березня 1945. No. 56. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, March 21, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

Німці вбили українських націоналістичних провідників, каже вістка з Парижа

Проф. Олександер Грановський з Міннеаполіс подає, що він дістав дня 12. березня 1945 р. каблеграму з Парижа, і, як запевняє, з вірогостойного джерела, в якій сказано, що німці вбили Андрія Мельника, Евгена Онацького, Олександра Бойкова та Андрієвського.

ПЕРЕВОДЯТЬ КОНТРОЛЮ ДІЛОВОДСТВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗУ

Згідно з постановою статуту У. Н. Союзу розпочала Головна Контрольна Комісія Українського Народнього Союзу чергову контролю діловодства і книжок організації у понеділок 19. березня. У праці беруть участь: Дмитро Капітула, як предсідник; д-р Володимир Ґалан, як заступник предс.; д-р Амврозій Кібзей, як секретар, а адв. Роман Смук і інж. Степан Куропась як члени.

У КОНҐРЕСІ РОЗСЛІДЖУЮТЬ НЕДОСТАЧУ ХАРЧІВ.

ВАШИНҐТОН. — В обох палатах конґресу йдуть гарячкові старання зарадити недостачі харчів у Злучених Державах. Сенат уповажнив загальні досліди над причинами недостачі в продукції й розділі харчів. У палаті репрезентантів зголошено 3 резолюції в цій самій справі. Появилася гостра критика слів президента Рузвелта, начеб то сама пристойність вимагала, щоб американський нарід приняв харчові обмеження на те, щоб помогти виживити населення наших союзників.

Одна з резолюцій обвинувачує директора Поборової Служби ген. Луїса Гершія, в тому, що він знехтував засаду зберігати фармерів. Йому закидають, що він покликує до воєнної служби фармерських робітників і тому нестає харчів. Резолюція конґресмена Лемке з Норт Дакоти домагається прослідження, хто завинив у тому, що фармерів покликано у великій кількости до воєнної служби. Резолюція перейшла 122 голосами проти 33.

ХОЧУТЬ ПОСТАВИТИ ЛЯ ҐВАРДІЮ В СТАН ОБВИНУВАЧЕННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Зломання постанови про заборону пиття по півночи в Ню Йорку викликало занепокоєння в урядових колах. Директор Мобілізації Джеймс Ф. Бирнес, який видав розпорядок „вечірного дзвону", тобто правила, щоб ресторани замикати в півночи заявив, що він зробив це у порозумінню з президентом. Одначе він знає, що непослух нюйорського посадника Ля Ґвардії не є легко здавити пряму тому, що розпорядок не має підстави закону. Вісти з різних міст вказують, що інші посадники не спішаться наслідувати нюйорського посадника, отже хочуть придержуватися розпорядку Бирнса. З Ню Йорку наспіли вісти про негодування на посадника так далеко, що чен міської ради Гю Квин домагається поставити Ля Ґвардію в стан обвинувачення за спротив владі.

СЕКЦІЯ ДЛЯ ДОПОМОГИ В БИЗНЕСІ ВЕТЕРАНАМ.

ВАШИНҐТОН. — Вояки-ветерани теперішньої війни так настирливо напирають на Бюро Адміністрації Цін з жаданням якоїсь допомоги для них, що треба було створити окремий відділ для ветеранських справ. Допомога має полягати в тому, щоб ветерани могли діставати лекше дозвіл на відкриття самостійних малих бизнесів. Для відкриття бизнесу треба мати відповідні продукти по установленій ціні, а цею справою займається Бюро Адміністрації Цін.

УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ ЗМОНОПОЛІЗУВАННЯ КОМУНІКАЦІЇ ІЗ ЗАГРАНИЦЕЮ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар маринарки Джеймс Форестал вийшов з домаганням злучити всі американські міжнародні комунікаційні засоби в одно монополістичне підприємство в приватних руках, але під контролею федерального уряду. В монополю мають бути злучені радієві стації, телеграфічні проводи і пресові каблі.

Форестал виходить із становища, що теперішній розвиток комунікацій із заграницею вимагає такого кроку, бо тим піднесеться престиж держави. Хоч це має бути монополь, але він повинен бути у приватних руках тому, що це забезпечує бизнесовий спосіб ведення підприємства.

Секретар маринарки поставив це домагання в комісії палати послів, бо на це треба окремого закону.

ЗБІРКА ВБРАННЯ — ЦЕ ҐІҐАНТИЧНЕ ЗАВДАННЯ.

НЮ ЙОРК. — Спроба перевести упродовж місяця квітня збірку 150,000,000 фунтів уживаного вбрання по всіх стейтах Злучених Держав із організаційного становища представляє ґіґантичне завдання. Таку думку висловив будівничий кораблів Генрі Кайзер, краєвий предсідник Злученої Краєвої Збірки Убрань. Одначе, на його думку, збірка мусить бути переведена, щоб рятувати міліони людей від холоду у краях визволеної Европи.

АҐЕНЦІЯ ДЛЯ АҐІТАЦІЇ ЗА ПІДТРИМКУ МІЖНАРОДНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У САН ФРАНСИСКО

НЮ ЙОРК. — Для викликання відповідного настрою для засад міжнародньої конференції у Сан Франсиско створилася окрема Ввоєнна Рада Розголосу. Вона приміщена під ч. 11 Вест при 42 вулиці. Для сфінансування цього замислу рада буде збирати бизнесові оголошення від бизнесовців та фабрикантів. Ініціятори цеї думки відбули конференцію з представниками департаменту стейту і з неурядовими спеціялістами. Їх ціллю є забезпечити якнайбільший успіх конференції в Сан Франсиско, що розпочина-ється 25. квітня. Аґітація розпічнеться тиждень перед тим. Предсідник нової аґенції, Джеймс Йонг, заявив, що „ми виходимо із становища, що міжнародня співпраця це непартійна справа, яку підтримують обі більші американські партії, обі палати конґресу, а на підставі найновіших вістей про прилюдний настрій, теж і 90 відсотків американського населення".

АМЕРИКА БУДЕ КОНТРОЛЮВАТИ ПОЛОВИНУ НІМЕЦЬКОГО НАСЕЛЕННЯ НА ЙОГО ТЕРИТОРІЇ

ВАШИНҐТОН. — Повернувший із студій окупації на Заході конґресмен Алберт Ґор з Тенесі висловлює погляд, що Злучені Держави будуть мати під своєю опікою половину німецького населення. Це правда, що Америка має дістати контролю лише третьої частини німецької території, тобто на заході і на полудни, але туди тікає маса німецького населення із східніх провінцій тому, що вони бояться мімсти Росії, коли вона займе східні краї. Ґор каже, що американська армія вже поробила відповідні приготовання до такої адміністрації.

БЕНЕШ НА ПЕРЕГОВОРАХ У МОСКВІ

МОСКВА. — Чеськословацький президент Едвард Бенеш по дорозі до Чехословаччини прибув до Москви та почав тут з советським урядом переговори про чесько-советські взаємини.

Каже С. Л. Сулцберґер, заграничний кореспондент „Ню Йорк Таймсу", що між іншими справами на нарадах порушується справу державної приналежности „Руси" (Карпатської України). За словами цього газетяра, Русь мала би, належати покищо до Чехословаччини, хоча по звільненню її Червоною Армією Русь створила була Національну Раду, котра схилялася за незалежністю та проявляла бажання прилучитися до України. Одначе, якби колись у майбутньому „руснаки" проявили більшостю голосів підчас плебісциту бажання належати до України, то Чехословаччина не буде цьому противитися. Каже Сулцберґер на основі інформацій з „добре поінформованих жерел", що й Словаччина й Русь дістануть уже тепер більшу автономію, ніж мали давніше.

ПОЛЬСЬКИЙ ФРОНТ РОЗБИВАЄТЬСЯ

ЛОНДОН. — Що противлюблинський фронт поляків на вигнанню заломиться, цього загально сподівалися, але не сподівалися, що перший пролом вийде з кругів польських соціялістів, з котрих виходить теперішній премієр польського уряду на вигнанню в Лондоні, Томаш Арцішевскі. Охоту співпраці з люблинським урядом заявив саме Ян Станьчик, бувший міністер праці в польськім уряді в Лондоні. Відбувши конференцію з премієром Чорчилом, Станьчик заявив, що він готов взяти участь у полагодженню польської справи на основі постанов кримської конференції.

Міколайчик, котрий зрезиґнував з премієрства польського уряду на вигнанню саме тоді, як Станьчик покидав пост міністра праці, а котрий мав перший зголоситися до співпраці, ще досі цього не зробив. У своїй заяві Станьчик каже, що першою справою польської політики він уважає встановити добросусідські взаємини між польським урядом і советською Росією, бо мовляв Німеччина всеще може їм обом грозити. Він висказував жалі сприводу утрати Польщею Львова й Дрогобича, але він назвав незалежність польської держави найважнішою справою; до того признав потребу скорого створення нового польського уряду; мовляв, брак такого уряду може викликати серед поляків розбиття публичної опінії та підорвати роботу трьох потуг.

РУМУНІЯ ВИНУЄ ЗА ВІЙНУ СВІЙ УРЯД

БКУАРЕШТ. — Міністер судівництва виробив проект закона, на основі котрого за втягнення Румунії до війни по стороні Гітлера винується тільки бувший румунський уряд. Не винується бизнесменів, промисловців ні банкирів, видно признаючи потребу участи цих суспільних ґруп у повоєнній відбудові краю.

Румунський патріярх видав пастирський лист, у котрім взиває духовенство й вірних піддержати новий уряд.

ВЖЕ НА ДРУГІЙ СТОРОНІ РЕНУ.—Перейшовши Рен через вратований міст в Ремаґен, американська передна сторожа поступає дуже обережно вулицями містечка Гонеф, звідки виперто німців. Зґаданий міст на Рені тепер несподівано заломився у самій середині, але його скоро направлять.

АМЕРИКАНЦІ ВИНИЩУЮТЬ НІМЦІВ У ЗАРІ

ПАРИЖ. — Понад тисячка повзів Третьої Американської Армії напирає на скоро поменшуючийся трикутник німецьких військ між ріками Реном, Мозелею й Зарою. Одногасно аліянтські літаки сіють серед них смерть і знищення з повітря. Німецька Перша Армія підступає з таким посціхом, що відступ часто переміняється в утечу. Німці розуміють, що тільки в цей спосіб можуть урятуватися від неминучої смерти.

Скорий наступ американських військ загрозив Майнцови, Людвіґсгафенови й Кайзерлявтернови. Цей наступ за останній день був найбільшою денною окупацією території від початку війни. Він теж поважно наближив західний фронт до Берліна.

На полудні від цих війська Семої Армії находяться від Першої на всего 13 миль. Вона вже досягнула передмість Візенбурґу.

На полудневій части Рену французькі війська викинули німців з французької землі та, вступаючи німецьку землю, заняли Зулц.

ПОВІТРЯНІ РЕЙДИ ПО ФАБРИКАХ ЛІТАКІВ.

ПАРИЖ. — Важкі американські бомбовики били по промислових центрах, головно по фабриці літаків в окрузі Мінхен-Лайпциґ.

Цим разом німці вилетіли проти рейдерів та американці збили 39 ворожих літаків.

Британійські летуни скинули бомби на віядукти коло Арнсберга й Білефелда.

ЧЕРВОНА АРМІЯ СТИНАЄ ВОРОЖУ ТЕРИТОРІЮ В СХІДНІЙ ПРУСІЇ.

ЛОНДОН. — Советські війська доперли до східно-пруських міст Бравнсберґа й Гайліґенбайла, а Берлін каже, що російські повзи посунулися 16 до 25 миль наперед на Шлеську. Берлін каже теж, що російські війська обнимають кліщами округу воєнної продукції на захід від ріки Одри та що вони вдерлися до міста Косела.

НАЦИСТИ БЕРУТЬ НІМЦІВ У ЩЕ ТВЕРДШІ КАРБИ.

ЛОНДОН. — Націстичний уряд видно робить тепер очайдушні зусиля, аби здержати зріст хаосу, що повстає серед Німеччини внаслідок аліянтських повітряних рейдів та наступу аліянтських військ. У тій цілі уряд відкликав усі військові урльопи, приказав утікачам реєструватися та приказав цивільним людям передати поліції вістки про всіх відомих їм військових дезертирів. Усі, що не зареєструються, мають бути розстріляні як військові дезертири.

Німецька офіційна новинкарська аґенція признала явно, що за останні тижні багато робітників покинуло свою роботу, а багато жовнірів потратило звязки з своїми відділами. Подаючи низку зарад на цей стан, уряд каже між іншим, що люди з окупованих ворогом територій уже більше не будуть належати до резерви, що видай значить, що німецькі громадяни або прихильники нацизму з тих країв уже не можуть ждати від уряду спеціяльних привілеїв.

Софійське радіо подало, що німецькі вояки, що попали на Балкані в воєнний полон, кажуть, що Гітлер приказав розстрілювати родини вояків, які піддаються Аліянтам. Донесення покищо не потверджене.

Московське радіо каже, що в Колбергу, німецькім порті на Балтику, советські вояки найшли тіла німецьких вояків і цивілів, завішені на шибеницях. Коло них були написи: „Мене повішено, бо я не воював добре" та „Мене повішено, бо я пробував відступати заскоро".

Тепер націстичне радіо каже, що німці не можуть ждати від Аліянтів помочі, бож Аліянти між собою не мають ще згоди про те, як трактувати німців.

200,000 НІМЦІВ ПІЙМАНО В ПАСТКУ В НОРВЕҐІЇ.

ЛОНДОН. — Норвезькі патріоти почали нагло широко закроєну партизанську акцію проти норвезьких залізниць, чим вони задержують 200,000 німецьких вояків у Норвеґії, не даючи їм можности вийти з Норвеґії на поміч німецьким арміям на европейськім суходолі. Партизанська акція почалася в середу вночі. Її ціль ізолювати поодинокі німецькі ґарнізони в Норвеґії.

БЮТЬ ПО ГОЛОВНІЙ ФЛЬОТНІЙ БАЗІ ЯПОНІЇ.

ҐВАМ. — Літаки з пацифічної фльоти заатакували в неділю південний японський острів Кюшу, а потім зконцентрували атаку на Кобе, головний японський порт, та Куре, найважнішу японську базу воєнної фльоти..

Ворог ставив слабий спротив. Тільки при новій атаці великих бомбовиків на Наґою проявили акцію проти-летунські гармати.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Загранице:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ

Час від часу чуємо, що аліянтська цензура дозволила подати до публичного відома отсю або онту вістку. Завдяки такому „освітленню новинкарського затемнення" ми звичайно довідуємося щось дуже важного. До того розкриття звичайно має на оці якусь поважну ціль. Воно розбиває сітку чуток або кидає світло на якусь темну справу.

Останнім приміром цього явища можемо вважати дозвіл британського уряду для преси розкрити перед світом факт, що від певного часу німці бють не тільки по південній Англії, але й по самому Лондоні величезними ракетами. Британці видно забороняли вже кілька тижнів, якщо не кілька місяців, розкривати цей факт перед світом. Як можемо тепер догадатися, забороняли це з певною свідомою ціллю. Німці саме хотіли цими ракетами довести до заломання британського военного настрою, а британці не подавали факту до публичного відома, аби в світі не викликати припущення, що британці можуть заломатися. Коли британський уряд дозволяє на публікування факту тепер, то всі вже певно знають, що британський военний настрій від цих ракетів не заломився й не заломається.

Очевидно, не все справа кінчиться так гарно, як тут. Наприклад, преса аліянтських країв хотіла би знати, що діється в краях під німецькою контролею, але ледво чи вона потрафить зробити поважні кроки в тім згляді, поки німецька контроля з тих країв не буде зовсім усунена. Через брак пресових інформацій з таких країв терпить не тільки преса, але й уряди та народи тих країв. Коли наприклад урядови з вигнання приходиться вертатися до рідного краю, він часто стрічається несподівано зо зовсім інакшими умовинами, ніж він собі уявляв. З такого незнання дійсних умовин виринають потім урядові кризи, навіть міжпартійні спори, а то й кровопролиття.

Все це, як каже американська журналістка Ан О'Гер МекКормик, вказує на потребу признання засади свободи преси як одної з основних свобід майбутнього порядку в світі. Одначе який поступ у тому згляді можливий, коли й тепер ще між головними аліянтськими потугами нема ясности про те, що саме становить свободу преси? Як оноді доносив „Ню Йорк Геральд-Трибюн", розмови між самими ґазетярами, західно-аліянтськими й совєтськими, зовсім не довели до однакового розуміння поняття свободи преси. Ґазетярі Америки й Анґлії не можуть зрозуміти, як можна признати свобідною пресу, котрій держава диктує, які новинки мають бути оголошені, а совєтські журналісти не можуть зрозуміти, як можна признати свобідними ґазети, в котрих капіталіст диктує, які новинки мають бути поміщені. „Ґералд Трибюн", щоправда, висказує надію, що ці два противні погляди погодяться, але як це має статися, навіть він про це нічого сказати не може. А поки це станеться, то свобода шукання інформацій буде лише нездійсненим ідеалом.

Шукати за справедливістю та її вдержувати

Не зважаючи на те, що президент Рузвелт підкреслив, що міжнародна конференція в Сан Франсиско не матиме політичного характеру, та що різко політичні справи не будуть там обговорювані та вирішувані, тут і там пробиваються голоси, що торкаються таки політики. Бо як може обійтись без політики, коли хто думає будувати машину для вдержування постійного миру в світі? Як може бути, щоб там, де зїдеться до 2,000 осіб, політиків та різного роду інших експертів, не було мови про політику, хочби на самих формальних нарадах про властиву політику не говорили? Очевидно, що президент Рузвелт розуміє ці справи краще кого іншого, а коли він підкресляє аполітичність конференції в Сан Франсиско, то просто тому, що дбає про те, щоб та конференція вдалася, а не розбилась, до чого могло би легко прийти, колиб вона взялася вирішувати ті політичні домагання, з якими виступилиб цілком певно представники кількадесять різних держав. На ті домагання, як каже президент, прийде черга на мировій конференції. Але, як сказано, ті домагання будуть виходити наверх і в Сан Франсиско при різних нагодах, бо різні народи, особливо менші, що непевні своєї суверенности в будуччині, будуть вже тепер хотіти почути, яка свобода буде ґарантована по цій війні й ким. А ті відносини, які тепер існують в Румунії чи на Балкані, турбують не тільки малі держави, але й великі, зокрема Анґлію. Сильна рука Совєтів, що там всюди заважує в такий спосіб, що властиво диктує, добра не віщує. І це готово відбитись і на конференції в Сан Франсиско, якщо до цього часу не зайдуть якісь зміни на краще.

Дуже можливо, що саме на тому тлі зродились і застереження сенатора Вандерберґа, републиканського кандидата на конференцію в Сан Франсиско, якому президент Рузвелт запевнив повну свободу слова і поступовання. Приймаючи запрошення бути делеґатом сенатор Вандерберґ вислав до департаменту стейту свої заввага щодо програми нарад. З того, що проголошено у звязку з тими його заввагами, треба сказати, що сенатор Вандерберґ цілком слушно підкресляє, що про мир можна говорити як трівкий і світовий тільки тоді, коли він буде спиратись на справедливість. Ось ту справедливість треба знайти, а щоб її знайти, треба за нею постійно комусь шукати і постійно дбати про те, щоб її вдержутати.

Справедливість, каже сенатор Вандерберґ, треба зорганізувати. На те й скликається конференція в Сан Франсиско. Але це має бути справедливість — у вільнім світі вільних людей.

Воно тяжко тепер сказати дещо більше про те, що сенатор Вандерберґ під тим конкретно розуміє. Але він заповів, що предложить у своїм часі щодо цеї справи конкретні пропозиції. А пропозиції про вільний світ і вільних людей це вже така політика, що вищої від неї нема. Як то сенатор зуміє вложити в програму конференції в Сан Франсиско — не знаємо. Але що він в тому напрямі щось буде робити — це певно. Це й причина, чому він застеріг собі повну свободу слова, з чим, як відомо, погодився президент Рузвелт.

Людська цивілізація не видержить Третої Світової Війни, каже сенатор Вандерберґ. І не тільки він, але всі здорово думаючі люди є тої самої думки, коли приглядаються тому нещастю, яким є модерна війна. Та як знов може не бути нової війни, якщо не буде свободи в світі й свобідних людей? Якщо не буде зліквідоване таке варварство, якого світ ніколи не бачив, а яке стало в останніх десятиліттях звичайним явищем?

В усуненню того варварства є зацікавлений цілий культурний світ. Зокрема заінтересований тим поневолений український нарід, що від тих варварств найбільше потерпів і далі терпить їх.

Спинити ті варварства — значить ратувати українському народови життя. І якби хоч те осягнути, то це був би великий поступ. Ось це є той стан, в якому находиться український нарід в часі, коли зачинають класти підвалини під загальне замирення в світі. Та в подібному стані опинились теж і многі інші народи, тільки що в менших розмірах.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Микола Чубатий.

Справа батьків та дітей

(З приводу листа молодої американки українського роду до „Свободи").

II.

Притоку до написання оцих стрічок, як вже зазначено в піднаголовку статті, дав мені лист молодої американки до „Свободи" саме на тему відношення батьків та дітей серед американських українців. Проблєма порушена молодою людиною українського роду незвичайно важна. Її вагу відчувають всі серіозно думаючі американські українці. І це зовсім природне. Нормально беручи, кожен батько хотів би видіти свою дитину щасливою в житті з поважним становищем серед нового американського громадянства, але рівночасно хотів би мати її на власність, а не мати по 15-тім році життя людину, наділі для нього зовсім чужу. Батько хотів би, щоб дитина тішила та сумувала його радощами чи смутком. Це є одначе вже тільки напів можливе, як молоде покоління американських українців вже самим фактом, що вродилося на американській землі, тільки частинно може жити тими самими радощами, що батьки радуватися, та тим самим смутком сумувати. Коли це собі упритомлять родичі та діти, будуть вдоволені зі себе та надто яких розходжень поміж ними не буде.

Лист молодої американки інтересний, бо він представляє одну картину її власного життя та її власних труднощів. Узагальнювати це, що написане там, булоб неслушне та несправедливе. Я сам стрічав між американськими українцями ще чорніші картини скупства родичів для дітей ніж їх малює авторка листа, але я теж стрічав приклади, що такі противні до того, що там написане, що булоб великою кривдою для родичів американсько роджених дітей, колиб піднесені закиди хто хотів узагальнювати.

Жалі молодої американки українського роду.

Лист молодої американки порушує багато таких річей, які напевно є теж серед американців неукраїнського роду. Відомо, що скупство у цілому світі стало вже притчею во язиціх саме одного анґльосаського племени. Так само сердечність та несердечність родичів для дітей є така міжнародна, як міжнародними є любов та привязання родичів до дітей і навпаки.

Конкретно, молода американка українського роду порушує приблизно такі справи: Родичі не мають зрозуміння, що дитина мусить чогось навчитися, себто байдужа їм освіта дитини; родичі є заскорузлі та не стараються примінитися до американського способу життя в поживі, помешканні, в розумінню, що дитина має товариські потреби. Родичі забагато інтересуються старокраєвими справами та не стараються заінтересуватися американським окруженням. Авторка відчуває болюче брак ніжного почування батьків до дітей; їхнє поведення здебільша шорстке та мало сердечне.

Зачнемо від останньої справи — сердечного відношення родичів до дітей і навпаки дітей до родичів. Жалі молодої американки українського роду в тім випадку на сто відсотків слушні, себто там, де є так, як представлено в листі. Дитина має повне право вимагати від родичів не тільки утримання, але також й серця. Відомо у педаґоґіці, що діти, які в дитинстві не відчули тепла материнської та батьківської любови, не зазнали пестощів родинного гнізда, в цілім життю є людьми пригнобленими, песимістами, без життєвого запалу. На це повинні звернути родичі дуже велику увагу, бо дитина має повне право найти в дома правдиве родинне тепло.

Навіть тоді, коли дитина не поступає так, як родичі бажалиб, їх обовязком є дитину картати, завертати на добру дорогу, але і в цім усім мусить дитина вичути горяче серце батька та матери, що й тверді їхні поступки диктовані тільки любовою та журбою за їх майбутнє. Зрештою, де немає любови батьків до дітей, там напевно родичі не можуть мати впливу на душу дитини, бо душа діточа дається формувати як віск, але тільки тоді, коли він огрітий теплим серцем батька та матері.

Відокремлені випадки, чи загальне явище.

Признаючи повну слушність домаганню авторки під адресою своїх родичів, слушність вимагає, щоб і дитина за любов батьків мала привязання до них. Всеж таки, по моїй думці, авторка може занадто узагальнює сказане. Знаю з обсервації американсько-українського життя, що у многих випадках є напевно інакше. Родичі українського роду так само часто мають правдиву любов та ніжність до своїх дітей, яка деколи стає прямо геройською, фанатичною.

В моїм близькім окруженні в Ню Йорку стрінувся я останніми тижнями з такими випадками недвозначно фанатичного привязання батьків до дітей. Українсько-американський хлопець пішов на війну, по якімсь часі з Вор Департменту приходить повідомлення, що він згинув на війні. Батько прямо попадає в роспуку. Нікому не говорить нічого, навіть жінці, але гризеться та нидіє на очах. По місяці такої муки поповняє самогубство з туги за дитиною, яка, як показалося, жила, бо повідомлення первісне було помилкове.

Зовсім подібний другий випадок. Син ранений у Франції, лежить десь у шпиталі. Мати так переймається тим нещастям дитини, що сохне, сохне тай поволи сходить на тамтой світ. В іншім випадку по смерти сина мати прямо тратить глузди, говорити з нею нині не можна. Тому узагальнювати хочби й багато випадків несердечности батьків до дітей булоб неслушним, бо сотки випадків є противних.

І навпаки, таке саме є з дітьми. Одні уважливі та сердечні для своїх родичів, другі далекі від цього. Знов випадки з теперішного часу. Приїздить дитина на відпустку з війська, одна розуміє, як батьки хотілиб її мати при собі, але є і навпаки. Родичі жаліються, що син приїхав на відпустку тай видіти його не всилі, все десь поза хатою. Родичі приготовили гостину з нагоди приїзду сина на відпустку, спросили родину, приятелів, а син навіть не прийшов на той час, коли батьки хотіли мати його в своїм крузі та в крузі своїх приятелів.

Можнаб наводити випадки і такі, і прямо противні, бо так воно в житті є. Узагальнювати одно чи друге поступовання батьків та дітей булоб несправедливим. Назагал українська вдача радше склонна до сердечности ніж навпаки.

Майже те саме можна сказати про старання родичів дати дітям якнайкращу освіту. Болюче є читати напевно справедливі жалі авторки листа про байдужність, а то й перешкоди родичів, ставлені дитині в набуттю кращої освіти та фахового приспособлення до життя. Але так само з мого не надто довгого досвіду на американській землі, можу сказати, що стрічав випадки противні. Батьки все роблять, щоби дати дитині образування вище, ніж мається звичайно в їх суспільній клясі. Там де є противне, то справді пожалування гідне, бож помагаючи дитині добути вищу освіту та фахове приспосіблення, родичі посередно собі помагають, бо дитина краще заробляє та не є тягаром самих батьків.

Безперечно найбільше слушности у листі молодої американки українського роду є її нарікання на зацофаність наших людей у щоденному житті. Американська еміграція повстала в більшости з людей матеріяльно найбідніших в старім краю. Який був стендарт життя найбіднішого українського селянства давніше не треба хиба пригадувати. Мясо було правдивою рідкістю, тому тут в Америці серед українських іміґрантів мясо виперло всі інші середники поживи як ярини, овочі, так дуже потрібні до здорового відживлення. Не легко переконати пересічного нашого чоловіка, що ярина, звичайна капуста чи овоч мають багато відживчих елементів, конечних до життя. Звідси серед многих наших людей недуги, невідомі ніколи в старім краю серед людей їх суспільної кляси. До таких належить так поширене серед наших людей в Америці за високе тиснення крови, ґіхт, тощо.

Авторка листа слушно нарікає на непоступовість батьків, але тут потреба вже систематичної освітної праці на тему гиґієни щоденного життя. Думаю одначе, що й ця непоступовість не є власністю тільки українсько - американського громадянства.

Так само за мало родичі вдумуються в інший спосіб життя молоді в Америці, її товариські відносини тощо, хоч з дру-

Ю. КЛИМЕНКО. 8)

ПІД ШЕВЧЕНКОВОЮ КАЛИНОЮ

III.

— А розкажіть, дідусю, будьте добрі, як ховали Тараса на горі під Канівом? Ви здається, там були і все бачили?

— Бачив, мої милі, усе бачив, тільки я вже трохи притомився... кхе... кхе... — тяжко мені стало говорити... Але нічого. Ох, літа мої молодії. Де ви поділись? Ні нащо я став непоттрібним..., а бувало... Та ні... ліпше не згадувать... Як можу, розкажу вам про Тарасовий похорон. Розійшлася в нашому селі чутка, що Тарас помер, десь там, в Петербурзі і що його в труні мають везти через Київ до Канева, щоб там поховати. Про це написав один з приятелів небіжчика до Тарасових родичів.

Зібралися їхати до Канева Тарасові брати і де котрі з знайомих. Звісно мене теж закортіло побачити ці величезні похорони, бо гомоніли люди, що вони будуть надзвичайні. Зібралася нас невеличка кумпанія. Я з жінкою, Охрім та Остап і поїхали. Виїхали зранку, а під вечір на другий день ми вже були на тому місці, де мали зустрічати мертвого Тараса. Поставили коней в заїзді, а сами пішли до пристані, себто до того місця де пристають пароходи. Боже мій! А там людей... Та все панство, панство, а нашого брата мужика ще більше. Стоїмо на дорозі та дивимось на Дніпро, а навкруги людей, наче пчіл в улицю, та й все прибувають тай прибувають... Кинулося нам ввічі, що було надзвичайно багато поліції, якісь жандари, урядники, пристави та прості москалі. Чого їх зібралось так багато, — думаємо ми, — не вжеж для того, щоб висловити теж свою останню пошану до памяти Тараса. А нарешті зрозуміли, що вони поставлені для охорони порядку. Бігають, метушаться та загрожують, щоб не підіймали крику, як побачимо парохода з труною. А натовп все зростав тай зростав. Довго дожидали і ніхто не розходився. Отак під вечір, як мало сонечко заходити, забілів вдалечині той довгожданий пароход. Він все наближався і нарешті підїхав до стоянки. Натовп людської юрби зробився страшенним, бо на пароході і човнах теж приїхало багато людей. На городській дзвіниці задзвонили в усі дзвони, і усе місцеве духовенство з хрестами та корогвами вийшли зустрічати покійного Тараса. Ціле море людей провожали його до собору. Саму труну, чорну, високу, запечатану несли пани, а за труною їхали цілі вози з квітками та вінками. Майже усі горожани вийшли провожати Тараса. В соборі відправили панахиду і після неї труну повезли до могили, яка була викопана на високій горі біля самого города, над самісеньким Дніпром. Пішли й старі й малі; співали „Святий Боже", і могутнії згуки кільканацятитисячної людської юрби голосною журливою луною котилися навкруги. Нас зпочатку притиснули були назад, але як ми сказали, що ми приїхали з Кирилівки і що добре знайомі з Тарасом, то нам дозволено було йти коло самісенької труни. Через це ми усе бачили, що робилося навкруги і все чули. На жаль, не могли добре второпати мови тих людей, що балакали про Тараса, бо там були й кацапи, й поляки і жиди, не тільки наші. Наших ми розуміли добре і на всякі запитання ми відповідали гаразд. Якийсь пан особливо зацікавився тим, що ми Тарасові земляки і довго розмовляв з нами. Такий невеличкий, старенький, з приємним обличчям. Тут ми зустрілись з Микитою, Йосипом і Яриною, котрі приїхали трохи пізніше нас. Якийсь пан подарував їм образ Спасителя і сказав: „Нехай ця ікона храниться у старого брата Микити на спомин про Тарасові похорони". Хто такий був цей пан — ми й досі не відаємо. Кажуть якийсь Тарасів приятель. Як вийшли ми на гору, де була могила, та глянули навкруги, то довго не могли досить налюбуватися чудовим краєвидом, який ростелявся перед нашими очима. Геть далеко, далеко. Мріяли широкі, безкрайні степи, чорніли ліси; за ними ховалось вечірне червоне сонце, а внизу — журливо шумів Дніпро ревучий, мов співав „вічну память" покійному Тарасу. Поховали Тараса й розійшлись, а ми з його братами вернулися до дому і довго розказували усім, з якою великою пошаною поховали нашого великого односельчанина... Давненько це було — мабуть вже років пятьдесять. (Дальше буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

зложили жертви: Антін Онисик, Джерзі Сіти, Н. Дж., $5; Филип Ясновський з Шаривил, Па., $2; Еміліян Скородинський, Шікаґо, Іл., $2. („Посилаю на Пресовий Фонд „Свободи" за 1945 р.").

Господарська будучність Англії

Війна в таких розмірах, як ведеться тепер, мусить оставити по собі незатерті сліди. Це вже добре розуміє Англія і вже приготовляється до зміни ладу у своєму краю. За свідоцтвом економічного знавця Джорджа Ормсбія Англія перемінюється тепер на корпоративну державу.

Корпоративна держава це лад подібний до фашистівського, а в дечому теж до комуністичного. Але в Англії це не є справа партії, а справа конечности, котру підтримує політичний розум. Всі політичні партії прийшли до висновку, що переміну треба перевести в такому напрямі, щоб не було конкуренції поміж підприємствами, ба навіть і справа приватних підприємств не є вже такою важною справою, як це було до війни.

Так напр. Партія Лейбористів домагається, щоб продукція вугілля, сталі й перевозові засоби перестали бути приватними підприємствами, а перейшли під опіку якоїсь державної ради на лад Лондонської Ради для Пристані або Лондонської Перевозової Ради. Найбільшими противниками Партії Лейбористів є члени Консервативної Партії. Ця партія заступає, як звисно, підприємців. Але й ця партія годиться на те, щоб створити монополь із згаданих підприємств, тобто з продукції вугілля, сталі та з перевозових компаній. Різниця в поглядах на монополь між обома партіями хіба така, що лейбористи домагаються контролі держави над монополями, а консерватисти хочуть, щоб були контрольовані ради із теперішніх власників.

Хто знає господарські відносини в Англії, для цього не важко буде зрозуміти, про що йде справа. Англія це, країна приватної власности, отже такі підприємства, як залізниці, копальні, корабельні лінії, були досі в приватних руках. Тепер це все малоб опинитися під одною контролею і експльоатоване на користь загалу під загальною контролею. Це просто економічна революція, одначе без домішки всього того, що несе революція. Тут ніхто не говорить про насильство при вивласненню, про панування однієї ґрупи над другою, а просто думають усі партії над тим, як помогти народови і державі, яка цей нарід організує.

Тут треба пригадати, що багатство Англії залежало до війни від кількости вивожених фабричних виробів і від привозу сирівців. Перед війною 80 відсотків імпорту до Англії це були харчі й сирі матеріяли. Англійські фабрики переробляли ці сирі матеріяли на фабричні вироби і їх вивожено заграницю на продаж. У той спосіб Англія діставала гроші, якими оплачувала сирівці, привезені до перерібки, але не в цілости, лише до 60 відсотків. Решту грошей на заплату треба було дістати з інвестицій по чужих краях, з доходів від корабельних підприємств, від обезпечень, з банкового обміну і від туристів.

Війна піднесла державний довг Англії на 3 біліони фунтів стерлінгів (яких 15 біліонів долярів). Щоб оплатити відсотки від цього довгу та платити річні рати, Англія мусить незвичайно піднести свої приходи. Внаслідок війни приходи з корабельних компаній і інших заграничних підприємств впадуть так, що річний дефіцит виноситиме в Англії 400 міліонів фунтів (около 2 біліони долярів). Отже звідки дістати ці гроші?

Англія для простого існування мусить здвоїти вивіз фабричних продуктів, щоб заробити на згадані видатки. Та, щоби здвоїти вивіз, треба подбати, щоб англійські продукти були хоч не дорожчі від інших, бо інакше заграниця не схоче купувати. А щоби фабричні продукти були таньші, треба мати дешевий вугіль, залізо, електричну силу й дешеві перевозові рати. Саме над цим придумують британські промисловці і тому вони приходять до висновку, що треба зробити все можливе, щоб наладити британський промисл при помочи монополів, тобто з виключенням конкуренції. Але, щоб подвоїти передвоєнний чистий дохід із вивожених річей, треба збільшити самий вивіз пятикратно. Отже це і є головна проблема, над якою ломлять собі голови всі англійці, безогляду на партії.

Справа ще й тим утруднена, що треба буде відбудувати знищені доми й господарства в самому краю. Подумати лише: школи, фабрики, бизнесові доми, державні доми, приватні мешкання, кораблі, літаки, залізниці. А грошей треба буде ще на те, щоб дати позички кольоніям та домініям.

Ще дальше: Податки такі велитенські, що нарід вже не може платити, отже треба буде їх знижувати, треба буде заохочувати людей до ощадностей, щоб можна було уживати їх грошей на інвестиції і т. п. Цеж усе велитенські проблеми!

Отже уряд і партії в Англії добре розуміють, що для витягнення держави й народу з майже безвихідного положення треба мобілізації робучої сили і треба державної контролі над робітниками та підприємствами. З такого розуміння приходять рішальні кола до висновку, що мусить бути створена якась господарська система, і то така, яка відповідалаб потребам часу. Найбільш доцільна в Англії може може бути просто спілка між державою і приватними підприємствами, щось в роді того, як було в Німеччині та в Італії. Ніодна партія не домагається вже цілковитої свободи господарки, як це було перед війною.

Під такою контрольованою господаркою треба буде перевести стабілізацію цін, на такий лад, як ми маємо тепер в Америці. Щоб знову осягнути стабілізацію цін, треба буде завести контролю над продукцією і продажом на підставі порозуміння між робітниками і підприємцями, безогляду на те, хто не булиб ці підприємці.

Парлямент уже перевів засади робітничої плати на час 5 літ після війни, а з платнями треба рахуватися при установлюванню цін продуктів. Впарі з тим ідуть приготування до реконверзії воєнного промислу на мировий. Реконверзії не мажна буде розпочати скорше, ніж покінчиться війна проти Німеччини. Треба добре передумати, від яких виробів зачинати реконверзію. Загально панує переконання, що треба зачинати від убрання й від взуття, бо англійські вбрання мали заграницею свою славу перед війною. Уряд має у своїх руках тисячі фабрик, яких не позбудеться легко, а використає для загальних потреб. Укладається плян, в яких околицях треба скорше розпочати підприємства відбудову, а в яких можна буде зробити це пізніше. Уряд має великі припаси готових продуктів, а їх треба буде теж пляново випустити для вжитку населення. Цей плян признають за розумний всі партії, а як іде про що спір, то хіба про те, як це перевести.

Це є плян зрілого народу. Найбільші консерватисти і найзавзятіші противники теорії державного капіталу радять своїми головами і не в думці їм наслідувати заграничних варварів, у котрих одно все на думці: Поставити на своїм, а як не вдається, то вирізати противника за його думку, хоч би на вирізання треба було і пів століття.

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Після обовязуючих тепер правительственних приписів кожна запомогова організація, що має нести поміч жертвам війни поза межами Злучених Держав, має бути членом Американської Ради Добровільних Організацій для Заграничної Служби (American Council of Voluntary Agencies for Foreign Service), щоб могла вести свою працю в повній силі. Згадана Рада має на цілі координувати акцію усіх допомогових організацій, в постійному звязку з державними установами, а зокрема У. Н. Р. Р. А. (Юнайтед Нейшенс Реліф енд Регабілітейшен Адміністрейшен).

Одноголосною ухвалою з дня 7. березня б. р. цеїж Ради **Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет, на внесення президентського Воєнного Контрольного Допомогового Бюра зістав принятий в члени Американської Ради Добровільних Організацій Для Заграничної Служби (American Council of Voluntary Agencies for Foreign Service),**

З членством в цій організації звязане представництво в уряді цеї організації та комісіях. На нарадах Управи Допомогового Комітету дня 10. березня б. р. отже призначено і делеговано із комітету: одного члена до управи Американської Ради Добр. Організацій, як рівнож членів та заступників до пятьох краєвих комісій та до комісії збігців.

В той спосіб наша організація матими змогу зібрати відомости про наших людей-збігців та спільно з іншими американськими організаціями прийти їм з допомогою.

Перші відомости.

Управа Амерікен Френдс Сервіс Коміті вже зібрала перші матеріяли про українців у Франції та Бельгії та несе їм поміч з власних фондів. Американський Реліф для Італії робить це в Римі. Юнітарйен Сервіс Коміті збирає матеріяли в інших краях. Рошйен Вор Реліф сам не веде ніякої допомогової акції в Советах, а тільки збирає жертви в Америці, і тому з Советів доходять тільки офіційні повідомлення уряду. Чеський Комітет покищо є в організаційній стадії.

Управа Допомогового Комітету вже заключила усі потрібні договори з американськими організаціями і всі вони відносяться з найбільшим співчуттям до нашої секції. Тепер черга на наш загал, на наші церковні та світські організації. та поодиноких свідомих громадян. Усім їм треба стати негайно членами Допомогового Комітету та присилати членські вкладки та зібрані фонди негайно до

UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
847 N. FRANKLIN STREET,
PHILADELPHIA 23, PA.

Поширення Управи.

Виконуючи ухвалу з дня 3. лютня б. р. Екзекутива Допомогового Комітету запросила чільних наших людей та діяльних робітників по наших громадах в склад Ширшої Ради Комітету. Повний склад Ради та представників в американських установах буде проголошений окремо.

Управа Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Є ДОБРІ ДІТИ, ЩО ОБОРОНЯЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД

Читаючи нераз у „Свободі" про те, щоби наша молодь, як вичитає в американських газетах щось неправдиве й недобре про український нарід, пробувала написати до тих газет те, що є правдою і так обороняла український нарід, за яким нема кому постояти. Ось тому я так втішилася, як вичитала в нашій місцевій газеті, як то молодий наш хлопець, Михайло Щурко, син вдови Анастазії Щурко, добре відповів тим, що пишуть, що Західна Україна і такі міста як Львів і Дрогобич повинні належати до Польщі.

Як то прочитала, то таки не могла втерпіти, а побігла до куми та їй то показала, та з нею пішли ми до дому вдови Анастазії Щурко, щоби переконатись, чи то правдиво її син так добре і розумно написав. Михася не було дома. А мати його розповідає, що в неділю син щось довго сидів за столом і писав. Вона думала, що певно щось пише для школи. Він нішо не казав, а я не питала, каже мати. Але в понеділок його сестра пішла до роботи, а там питає її польська дівчина, що з нею робить, чи то її брат, що написав до ґазети. Вона відповіла, що виділа, що він у неділю щось писав, але не знала що саме і нащо. Тоді дівчина каже, що вона проичтала те, що було в ґазеті своїй мамі, що є полькою і походить з Галичини. А її мати сказала, що те, що він написав, то є правда, бо таки в Галичині є більше українців ніж поляків.

Ми докінчували розмову, а надійшов сам Михась. Питаю його, де він то всьо вивчив, що так добре написав. А він відповідає: Або я не маю книжок і не можу переконатись, чи правда по стороні поляків чи росіян, чи українців? І дійсно, як я розглянулась по хаті, то побачила різні українські книжки і ґазети, Історію України, що її видано в англійській мові, Гетьмана Богдана і много інших. Побачила українські рекорди Кошиця, українські молитвенники і таке інше.

В ось такій хаті хорої вдови, подумала я собі, виховуються ось такі добрі діти, що то до школи ходять, а по школі ще ідуть на роботу, а при тому знаходять ще час і на оборону українського народу. От такого нам треба виховання і таких дітей якнайбільше!

Ви не подавайте того до ґазети, хіба, що хочете, бо я написала просто, от на те, щоб ви знали, що ваше слово в ґазеті не пропадає, а таки доходить до неодного доброго серця — старого й молодого.

Ще вам подам, що мій син, що є офіциром в армії й є десь тепер на фронті в Голяндії, просив у листі, щоб вам дуже подякувати за ту книжку в англійській мові про Україну, що я її у вас купила, а ви її вислали. Пише, що книжку отримав і дасть її іншим до прочитання, бо дуже добра. Він є в У. Н. Союзі, як і два другі сини, що теж є за морем.

Членкиня 253 відділу У. Н. С.
Лудлов, Масс.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

9. березня 1905.

РУЗВЕЛТ ВДРУГЕ ПРЕЗИДЕНТОМ.

В суботу 4. березня зложив присягу вірности американському народови при обняттю свого уряду в столиці краю, в місті Ваишнґтоні, — двацять пятий з черги президент Злучених Держав, Теодор Рузвелт. Він держить уже другий раз найвищу екзекутивну владу в Злучених Державах. Перший раз він дістався на своє становище більше припадково внаслідок смерти свого попередника МекКинлія, а тепер виніс його на це почесне становище американський нарід.

Теперішня платня президента Злучених Держав виносить $50,000 річно. Тому, що ця сума не вистарчає на видатки, получені з президентським урядом, конґрес придумує підвищити платню до $100,000 річно.

З УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ.

В недільнім виданню газети „Нюйоркер Фольксцайтун" появилася в німецькім перекладі „Цвай Скіццен" Осипа Федьковича. — Американські українці поступили знов одним кроком вперед, вітворивши 19. минувшого місяця першу жіночу школу в Мейфілд, Па. На разі знаємо, що там будуть учити читати, писати, а також шити і грати на фортепіяні. Наука музики буде відбуватися тричі втиждень. Учителькою буде панна Е. П. Красносельська, що скінчила музичний курс у Харкові і є дійсною учителькою.

16. березня 1905.

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ РОБІТНИЧЕ ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ.

У дописі з 12. березня з Ню Йорку подає Павло Зятик перебіг першого українського робітничого віча в Ню Йорку дня 11. березня. Віче відбулося в Проґрес Асемблі при участи 200 людей. Його відкрив іменем скликуючого комітету П. Ярема, котрий попросив зібраних вибрати предсідника. Ним став п. Корпан, який коротко переповів зібраним минуле нашого народу. На секретарів покликав Якова Коду і п. Мохнацького. Потім промовляли: Теодор Гузіль і Франціщек Пшестшельскі, поляк, але говорив по українськи. Він вказував, що поляки мають вже своє товариство „Зєдночене", а русини мають так, як би нічого. Радив вибрати комітет для заложення народнього дому, як осередка громади. Говорили ще Мучко, Касінський і Тарнавський. — Віче не було якслід підготоване і тому не принесло хісна, твердить дописувач.

того боку й серед американських виховників даються чути нині дуже критичні голоси на тему теперішнього життя молоді. Даються чути голоси за потребою реформи виховної системи в напрямі більше консирвативних способів життя молоді ніж ці, що є нині.

На тему заінтересування старим краєм у родичів було вже сказано на початку статті. В засаді це є прикмета позитивна серед українсько-американського громадянства і молоде покоління мусить зрозуміти, що неможливо батькам зірвати зусім минулим свого життя. Колиб й так сталося, то це не найкраще свідчилоб про них самих. Та причина непорозуміння деінде. Колиб була сердечність в родині поміж батьками та дітьми, за якою так тужить авторка листа, то напевно вона сама інакше дивиласяб на старокраєві заінтересування її батьків.

Всеж таки порушені питання авторкою листа незвичайно важні. Вони повинні частіше стати предметом поважних дискусій на сторінках преси та по установах, бо всі відчуваємо, що важне питання відношення батьків та дітей серед американських українців це справа ще цілком занедбана.

Вона зокрема набирає виїмково важного значіння нині, коли тут за океаном має зберігатися здорова національна думка українського народу.

По моїй думці справа відношення старшого та молодшого покоління повинна серед американських українців стати предметом основних дослідів з науковим підходом виховника до тої преважної проблеми. Потреба збирати на цю тему матеріяли, бо тільки на основі матеріялів можна прийти до розумних та корисних заключень.

(Кінець).

Осягнення українських студентів

Українські студенти при Саскачеванському Університеті в Саскатуні цього року дискутують над проблемами відносно канадійських українців у свойому кружку під назвою „Альфа-Омеґа". Варта згадати, що тільки свідоміші студенти беруть участь в орагнізаційних справах, а булоб добре, щоб кожний студент українського походження чинно цікавився цією організацією, бо чи не вони будуть нашими майбутніми провідниками.

Цього року „Альфа-Омеґа" порозумілася з „Мортон Гісторікал Сосайті" (Історичне Товариство при Університеті), щоб дня 16. лютня ц. р. відбулися спільні публичні збори.

Панна М. Мекферсон з історичного товариства відкрила збори й покликала адв. Ю. В. Стечишина до відчиту на тему **„Історія Українського поселення в Західній Канаді"**. Шановний промовець перше оповів коротко історію українського народу на рідних землях; щоб англійські слухачі мали ліпше поняття про українців. Тяжкі політичні й економічні обставини примусили багато нашого народу покинути свою рідну землю і виїхати в світ за очі, щоб найти собі кращу долю.

Так зачалась в 1891 р. іміграція до Канади. Промовець переповів переживання перших українських поселенців у Канаді. За 54 роки в Канаді українці зробили значний поступ під кожним зглядом, тим більший, коли подумати, що ці поселенці робили початок майже голими руками. Зачинаючи від нічого, українські горожани Канади сьогодні можуть похвалитися здобутком в орагнізаційній праці, на церковному полі, в просвітній ділянці і т. ін. Згадав наші інститути і поступ в канадійських школах і в університетах, в політиці, в економічній й рільничій ділянці. Окреме признання дав українській пресі за важну освідомляючу працю, яка мабуть була найбільшим чинником нашого поступу в Канаді.

Тоді голова „Альфи-Омеґи" пан Юзик перебрав другу частину зборів. Слідувала коротка програма. Панночки Ольга Кален і Клявдія Заячковська гарно відспівали дует „Журба" при супроводі гри на піяні панни Тані Гаврилюк. Панна Савеля Гейко відограла чудове скрипкове сольо „Українські мельодії" при акомпаніяменті пані Марії Гуменюк.

Присутні були дуже зацікавлені виставою українських вишивок, писанок і виробів під доглядом панни Галі Михайлинкової, секретарки „Альфи-Омеґи". Ці річі достарчив музей при Інституті ім. Петра Могили.

Поважне число присутних і їх зацікавлення в справі української групи в Канаді доказує, що цей вечер був успішний. Тільки взаїмне відношення одних груп до других в цій державі принесе єдність Канади, а такі підприємства, як згадане, скріплюють співпрацю для Канади. („Канад. Фармер").

Василина Григор,
репортерка.

In the crushing advance of American Armies in France, T/Sgt. Frank M. Burford led a small group against a bristling machine-gun strong point, knocking out two emplacements and killing four Nazis. Later another position was routed and two killed. The group pushed on until halted by a Battalion Commander. Sergt. Burford, cited by the Army for gallantry in action, deserves the support that only War Bonds can furnish. Buy War Bonds.

U. S. Treasury Department

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ГЕРКІМЕР, Н. Й.

Українські матері при роботі.

В місяці серпні минулого року зорганізовано в нашій громаді місцевим жіноцтвом „Клюб Українських матерей" з ціллю нести поміч нашим воякам, у першу чергу тим, що ранені. Тій акції помагали матері, що мають синів на службі Дядька Сема, а теж такі, що не матють синів, як теж громадянство. Отсим хочемо подати короткий звіт з нашої діяльности, бо думаємо, що хоч такі звіти є поміщувані в місцевій американській пресі, то повинна бути про це згадка в українській пресі.

Отже приходу було за той час $301.25; членські вкладки $32, підприємства $242.25, збірка п-ні Анелі Коралік на обіді в У. Н. Дом $17; від У. Н. Дому $10.

За море вислали ми 26 пакунків з нагоди Різдва на суму $115, інших для вояків в Америці на $67.35, радіовий апарат для військового шпиталю $25, на інші шпитальні потреби $17, Амер. Легіонови на сигаретки воякам $25, на видатки по поляглому вояковi Михайлі Насипанови та інше $16. Разом розхід $265.35. Остає в касі $35.90. Хочемо теж подякувати американцям, а зокрема словакам, що завжди приходять на наші підприємства, і то завдяки нашій жінці Анелі Коралік, що замужна за словаком, і теж є матірю раненого вояка-сина.

Українцям, зокрема нашим фармерам, а далі о. Шнурерови, місцевому пароховi подякою за труди є те, що зробили добре діло, а так робити — це наш святий обовязок.

РОЗЧАРУВАЛИСЬ...

П. Дроздов пише в нюйоркській газеті Новоє Русскоє Слово про „перші відомости" про вибір православного московського патріярха, передані американським делеґатом протоєреєм І. Дзвончиком, а саме те, що Дзвончик говорив в Троїцькім соборі в Сан Франсиско, вертаючи з Москви. Отже не сказав він нічого, а тільки підкреслив, щоби не вірити різним поголоскам, себто неправдам, що їх передали газети... Дроздов додає, що ті газети нічого злого не подавали, а якби не вони, то навіть ніхто не знав би, що собор відбувся. Тепер ждуть на другого делеґата, єпископа Алексія, а тоді може довідаються щось більше. Наразі панує серед росіян щодо цеї поїздки розчарування.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 10. березня 1945 р. помер у 59. році життя

СТЕФАН ВЛАДИКА,

довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 67 У. Н. Союзу в Ансонії, Конн.

Покійний походив зо села Ропиця Руська, Галичина. Полишив у смутку жену Марію, двох синів: сарджент Еміль служить в Армії, в Франції, а Володимир в Ансонії, дочку Юлію Куніґам і двоє внуків.

Похорон відбувся 12. березня з погребового заведення до гр.-катол. церкви св. Петра й Павла в Ансонії, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Дербі, Конн. — В. Й. П.!

І. Пиріг, секр.

По короткій недузі померла в 54. році життя

МАЛАНКА ЛАПЧЕНКО

членкиня Тов. Вільних Козаків, від. 316 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. Й.

Покійна походила зо села Коростовичі, пов. Рогатин. До Товариства вступила в 1934 році. Полишила в смутку брата, сестру, дочку Елизабет і двоє внуків.

Похорон відбувся з церкви св. Йосафата на Holy Sepulchre Cemetery. — В. Й. П.!

В. Іванів, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 25. березня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членкиць прийти на збори. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити свій довг, бо інакше можуть бути суспендовані. Довгувати 5 місяців то є трохи забагато. — За уряд: Н. Подний, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ТАРЗАН, ч. 1144. Спрага.

З блискавичною скорістю Тарзан розпоров рибі черево.

Він викинув рибу на гумовий човен...

...та наївся зо смаком сирої риби.

Але як години минали, спрага зростала, а на човні не було свіжою води... ні хмарки на небі.